

Ольга БАС

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування» ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ Михайло ШКІЛЬНЯК

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПОСАДОВОЇ ОСОБИ АДМІНІСТРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Зміни, що відбуваються в суспільстві, зумовлюють і нові вимоги до сучасної освіти, яка покликана творити нову людину, здатну мислити, аналізувати ситуації, змінювати суспільство на краще. Звідси випливають і нові вимоги, які потребують високої сформованості управлінської (професійної) компетенції керівника закладу освіти як людини, що змінюється сама і допомагає іншим рости на шляху професійного розвитку. Будь-який управлінець просто зобов'язаний володіти професійною компетентністю, як основою свого росту і розвитку, адже професійна компетентність- це вимога часу.

Проблема професійної компетентності стає особливо актуальною за сучасних умов розвитку освіти. Адже саме від керівника залежить вектор розвитку закладу, його імідж у зовнішньому просторі, внутрішній психологічний клімат колективу, що відповідно відбивається на праці вчителів і результатах учнів.

Питання «професійна компетентність» розглядалося багатьма вітчизняними і зарубіжними дослідниками, а саме: Н. Мельник, О. Сорока, В. Руденко, Т. Ощепко, Т. Живасєва, Я. Мандій, Т. Попович, В. Семанчина, Л. Даниленко, Л. Карамушка, В. Маслов, А. Манегетті, Дж. Рассел та ін. До цього часу питання професійної компетентності (управлінської) повністю не вивчене, а саме визначення однозначно так і не сформоване.

Теоретично обґрунтувати особливості професійної компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу за науковою літературою та визначити складові управлінської компетентності на основі опитування педагогічного колективу НВК «Великобірківська ЗОШ I-III ст.-гімназія ім. Степана Балея», застосувавши метод системно-структурного аналізу наукової літератури, опитування, аналіз та синтез.

Компетентність (від лат. *competens* – належний, відповідний) – сукупність знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію [1]. Зрозуміло, що основою професійної компетентності будь-якого керівника є професійні знання, необхідні для виконання управлінських функцій. Але самих теоретичних знань не достатньо для управлінського

процесу. Професіоналізм – це єдність компетентностей, якими повинен володіти керівник закладу освіти, це комплекс таких знань та вмінь, які найбільше необхідні для того, щоб ефективно виконувати свою професійну діяльність: застосовувати інформацію через аналіз та передбачення наслідків. Це означає, що керівник має володіти стратегічним мисленням, бачити перспективи розвитку закладу і на основі цього будувати вектор його розвитку.

На це вказує Т. Ощепко, підкреслюючи, що професійна компетентність керівника поєднує основні змістові складові, якими управлінець повинен володіти досконало, а саме:

- стратегічну компетентність;
- соціальну компетентність;
- функціональну компетентність;
- управлінську компетентність;
- професійну компетентність [2].

Більшість дослідників використовують поняття «професійна компетентність» як характеристику управлінської діяльності керівника. Так В. Маслов трактує управлінську компетентність «як сукупність знань і вмінь, необхідних для виконання конкретних функцій, що відображають основні напрями форми і види управлінської діяльності і загалом складають базову основу моделі посадової компетенції» [3].

На думку авторів Л. Даниленко та Л. Карамушки професійна компетентність керівника закладу загальної середньої освіти визначається сукупністю таких компонентів:

- знання, необхідні знання для педагогічної спеціальності або посади;
- уміння і навички, які потрібні для успішного виконання функціонально-посадових обов'язків;
- професійні, ділові та особистісно-значущі якості, що сприяють якнайповнішій реалізації власних сил, здібностей і можливостей у процесі виконання функціонально-посадових обов'язків;
- загальна культура, необхідна для формування гуманістичного світогляду, визнання духовно-ціннісних орієнтирів, моральних і етичних принципів особистості;
- мотивація професійної діяльності [4].

Тобто, з одного боку, компетентність розглядається як характеристика особистості, а з другого як ознака діяльності і розмежовувати це не можна, оскільки на результативність рішень і дій керівника все це впливає однаково.

Проаналізувавши наукову літературу і провівши опитування, зазначимо, що сьогодні у світі не існує єдиної загальноприйнятої структури професійної компетентності. Респонденти (педагогічний колектив) зазначили, що керівник освітнього закладу повинен мати, перш за все, професійні знання, тобто відповідну освіту і фах. Усі отримані знання він повинен вміти застосувати на

практиці, тобто в управлінській діяльності. Це виконання звичних управлінських функцій: планування, прогнозування, мотивування, контролю. Надзвичайно важливе місце в переліку компетентностей займає здатність до безперервної освіти, що є надзвичайно актуальним на сьогодні, оскільки вимагає від керівника професійного росту і гнучкості в особистому розвитку. Сюди додамо і здатність до впровадження інновацій, оскільки освітній процес знаходиться в безперервному розвитку, про це свідчить впровадження нової української школи. Не менш важливим є і властивість інтеграції в світовий освітній простір, що допомагає наблизити нашу освіту до європейської. Необхідною є здатність генерувати нові ідеї чи підтримувати ті, що вже запропоновані колективом. Важливою є стратегічна компетентність, яка передбачає вміння окреслити стратегію розвитку закладу, визначити шляхи його розвитку. І в основі всього цього лежить психолого-педагогічна компетентність, яка характеризує керівника як особистість.

Тому, загалом, під професійною компетентністю керівника закладу освіти слід розуміти його комплексну характеристику, систему сформованих особистісних якостей, які притаманні йому як фахівцю, результат професійної діяльності, його надбання [2].

Використані джерела

1. Професійна освіта : словник : Навч. Посібник / [уклад. С. У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Нічкало]. К. : Вища шк., 2000. 380 с. REFERENCES I. Vasylychenko L. V. Upravlinska kultura i kompetentnist kerivnyka / L.V.Vasylchenko. Kh. : Вища шк.,2000. 380 с.
2. Ощепко Т. В. Професійна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу – URL: <http://eprints.zu.edu.ua/17474/1/%D0%9E%D1%89%D0%B5%D0%D0%BE.pdf>.
3. Маслов В. І. Наукові засади визначення змісту підвищення кваліфікації та підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів. *Післядипломна освіта в Україні*. 2002. № 2. С. 63–66.
4. Освітній менеджмент : Навч. посібник / [за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки]. К. : Шкільний світ, 2003. 400 с.

Володимир БЕЙРЕШ

здобувач освітньо-професійної програми

«Менеджмент закладів охорони здоров'я» ТНЕУ

Науковий керівник – д.н.держ.упр., доц., проф. кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ТНЕУ Віталій ТОЛУБ'ЯК

ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ

Однією із найважливіших реформ на сучасному етапі розвитку України є реформа охорони здоров'я, результатом якої має стати радикальне підвищення ефективності функціонування цієї галузі для забезпечення населення якісними